

Smotra kazališnih amatera Šibensko-kninske županije

Murter, 15. travnja 2023.

IZVJEŠĆE IZBORNIKA

Općenito

Ovo je moj prvi susret s kazališnim amaterima Šibensko-kninske županije u smislu smotre, iako jesam relativno čest gost Festivala hrvatskih kazališnih amatera koji se odvija u Vodicama. Međutim, jedno je festival, a drugo smotra. Najprije sam dužan pohvale organizatoru, zbog, možda i paradoksalno, sasvim profesionalne provedbe smotre, ali i sudionicima, jer sve četiri odigrane predstave odlikuje visoka razina izvedbe, produkcije i režije, što ovu županiju svrstava među one s razvijenijim kazališnim amaterizmom i kvalitetom koja definitivno nadilazi domaći prosjek. Posebno je zanimljivo bilo saznati o dugoj tradiciji kazališnog amaterizma na i u Murteru, obilježenoj cjelomjesečnom manifestacijom u svibnju 2022.

O predstavama

„Bilo bi šteta da biljke krepaju“, Dramska amaterska družina Pučkog otvorenog učilišta Vodice

Rad ove grupe, čija su konstanta glumica Anđela Fržop i Zdravko Todorović kao redatelj, organizator, scenograf i po potrebi sve ostalo, u više je navrata hvaljen i nagrađivan ne samo na županijskim smotrama nego i na brojnim izdanjima Festivala hrvatskih kazališnih amatera. Razlog leži najprije u njihovoj posvećenosti kazališnoj umjetnosti, te sasvim zanatskim dosezima, ali i začudnim ispadanjima iz očekivanih ili uobičajenih, pa čak i donekle zadanih okvira. U konstantnoj potrazi za tekstom koji bi im se otvorio, i koji bi sami mogli otvoriti na „svoj“ način, Dramska amaterska družina Pučkog otvorenog učilišta Vodice ovoga se puta vratila domaćem autorskom izrazu, i to onom jednog od vodećih autora možda još uvijek mlađe generacije, Ivora Martinića. Iako čvrste unutarnje strukture, duodrama „Bilo bi šteta da biljke krepaju“ otvorena je za mogućnosti kontekstualizacije, a Zdravko Todorović kao autor prilagodbe i redatelj unio je i svojevrсни „meta“ okvir u priču o raspadu jedne veze koji se ne želi dogoditi. Dodatak kazališta kazalištu i jest onaj znakoviti višak koji rad ove skupine uvijek ima, sa sviješću da je kazalište sve ono što se gledatelju u dvorani dogodi, pa iznimnu pažnju posvećuje uvijek elaboriranoj scenografiji, ali i kostimu, kao i oblikovanju svjetla i zvuka te

sofisticiranom odabiru glazbe ili obrađenih glazbenih tema. U okruženju tako visoke kazališne kulture i Anđela Fržop u stanju je nijansirati svoju izvornu izvedbenost, a nerijetko se to nudi i novo ili nedavno pridošlima, poput Luke Šprljana u ovoj predstavi. Njihova je suigra, upravo zbog različito postavljenih i u tim različitostima dosljedno provedenih uloga, ono po čemu je predstava velika, jer iako izvedbena težina pada na aktivniju Nju, bez pasivnijeg i pomirenijeg Njega ni ta veza, ni njezin kontinuirani prekid koji se pretvara u kontinuitet veze, pa ni predstava u cjelini, ne bi funkcionirali. Riječ je, ukratko, o još jednom u nizu istraživačkih, ali i zaokruženih pothvata Dramske amaterske družine Pučkog otvorenog učilišta Vodice, jednog od viđenijih i nezamjenjivih aktera kazališno-amaterske scene, ne samo na županijskom, nego i na državnom planu.

„Za dolore i magarca“, Udruga umirovljenika Krešimirova grada Šibenik – dramska sekcija

Predstava prema tekstu Duške Krnić u režiji Sineve Jurković ulazi u žanr etnografskih razglednica, sasvim legitiman čak i izvan kazališno-amaterskih krugova, ali se nameće svojom životnošću koja se ne iscrpljuje samo očekivanim repertoarom folklornih pošalica nego plijeni pažnju dosljednom razradom likova unutar očekivanih motivacija, kao i suptilnom i promišljenom režijom. Jest riječ o predstavi koja prije svega želi obnoviti život kakav je nekada bio, ali na kazališno vrlo pismen način, koji izvođačima ne dopušta igranje na svoju ruku niti egzaltaciju činjenicom bivanja na pozornici. Razlog su strukture, najprije samog teksta, koji priču razvodi kroz klasične obrasce, ali s replikama koje likovima daju trodimenzionalnost, ne više samo etnografsku nego u punokrvnom smislu kazališnu. Redateljica je pronašla pravi spoj između različitih potencijala izvođača i načina kako ih i uklopiti u scensko zbivanje koje ima unificiranu i kontinuiranu kvalitetu, bez obzira na pojedina ispadanja iz ritma ili tremaške pogreške, koje ne moraju biti i promašaji, ali i znalačkim mizanscenom u kompoziciji s funkcionalnom scenografijom i autentičnom kostimografijom. Pučko kazalište koje njeguje i zagovara tradiciju, ali koje prema njoj ima i sasvim suvremenu distancu, uzor je na koji se ova predstava naslanja i kojem se „opasno“ približava. U uigranom i razigranom amsamblu u glavnijim se ulogama izdvajaju Senka Skorić, Danijela Martinović (ne ona!) i Miljenko Antulov, a u sporednim Amalija Telebar.

„Djevojčica sa šibicama“, Udruga DRAMSKI AMATERI MURTER

Poznatij Andersenovoj priči, ova predstava u režiji Ane Vodopije pristupa s pravom kao klasiku koji zahtijeva aktualizaciju i osuvremenjivanje. Stoga istodobno inzistira i na povijesnom, a donkle i na suvremenom kostimu, kao i na autorskoj obradi izvornika. Naizgled nespojivo postaje moguće u predstavi koja s lakoćom preskače i vrijeme i prostor radnje, kako bi stvorila vrijedno suvremeno čitanje klasika, ali i naglasila i društvenu kritiku, i originala i obrade. Inszenacija ne pretpostavlja, iako očekuje, poznavanje predloška, ali se, pored kritike klasnih razlika i socijalnog položaja u koji su gurnuti oni niži ili najniži slojevi društva, referira i na izostanak ili licemjernost empatije suvremenika. Pritom nije nimalo nježna prema najmlađima, jer preko odnosa unutar „današnje“ obitelji kompleksno i sasvim pedagoški usmjereno secira i društvo koje je, između ostaloga, i pod utjecajem

izvornika i njemu sličnih djela, danas došlo do toga da se više ne zna tko su žrtve: djeca ili roditelji. Zanimljivo je zamišljen i realiziran mizanscen, u kojem kontinuirano supostoje dva svijeta: onaj izvornika s povijesnim referencama ali i današnji svijet suvremene obitelji. Želeći tako naglasiti činjenicu da, unatoč ostvarenim pravima i poboljšanim odnosima unutar i između klasa, temeljna pitanja društvene stratifikacije i posljedični ekscesi i dalje nisu razriješeni niti prevenirani. Vještom režijom u ideji, a nešto manje uspješnoj u realizaciji, Ana Vodopija predstavu je zamislila, pored svega navedenog, i kao refleksiju emotivnih stanja odraslih u odnosu prema djeci. Iako nominalno tek znak, koji bi trebao najbolnije ilustrirati navedenu napetost, izvedbeni vrhunac predstave ipak pripada Miji Lukin u naslovnoj ulozi. Nezamjenjivi su Dora Kulušić i Fabijan Pilipac kao njezini suvremeni i sretniji parnjaci, dok se u više ili manje uspješnim roditeljskim ulogama natječu Sandra Bašić i Slavko Juraga (ne onaj!) Špiro.

„Na rivi“, Udruga DRAMSKI AMATERI MURTER

Predstava naslova „Na rivi“ u strogom smislu je „reenactment“ ili ponovljeno izvođenje predstave nastale još 1975. u jednom od uzleta murterskih kazališnih amatera i njihovog djelovanja, koje je i tada višestruko prepoznato. S druge strane, sama činjenica da je rad Dramskih amatera Murtera nekoliko puta gotovo potpuno zamro, pretvara je u feniksovski simbol ponovnog rađanja, bez obzira na mnoge poveznice s „originalom“. I o originalnosti je pritom teško govoriti, jer predstava toliko uronjena u lokalni kontekst, a pritom nesumnjivo inspirirana još jednom takvom, ali ipak globalno poznatijom: Goldonijevim „Ribarskim svađama“, i jest i nije „izvorna“. Ali i sam Goldoni je tematiku, likove i radnju najprije vidio, čuo i osjetio u tradiciji i životu samom, pa zašto bi „Na rivi“ Ive Šikića Balare više dugovala njemu nego murterskoj svakodnevicu, nekad i sad? Umjesto rasprave o tome koji je Mediteran točniji, i koje je vrijeme inspirativnije, pri opisu ove predstave treba uzeti u obzir da je njezino trajanje, koje je kontinuirano samo u sjećanju i radu Murterina, i samo već svojevrsna tradicija, oplemenjena u kazalištu koje je u stanju proizvesti iluziju da zamrzava trenutak dok ga svojom igrom, ponovno i uvijek iznova, oživljava. Ukratko, činjenica da je riječ o „staroj predstavi“ ili „davnoj uspješnici“, samo olakšava onoj vrsti pogleda koji je danas vidi kao izuzetno živu i upravo s tim argumentima njezinu današnju živost može smatrati još važnijom. A da jest i danas živa potvrđuje najprije tekst sam, ali i režija Vedranka Šikića, kao i izvedba cijelog brojnog ansambla, bez ostatka. Činjenica da neki od izvođača imaju iskustvo one starije inačice, samo što sad igraju svojoj dobi prilagođene role, samo pomaže autentičnosti predstave koja zagovara najprije jednostavni, suradnički i pomirbeni humanizam, unatoč mediteranskom šušuru i temperamentu i upravo zbog njega. „Na rivi“ čini upravo ono što polazi za rukom najboljima: banalnu realnost pretočiti u estetsku, ali ne i estetiziranu, vrijednost koja traje. Od, ne samo za amatersko nego i za dio profesionalnog kazališta, iznimno funkcionalne i vizualno i više nego dojmive scenografije, preko multiplanske režije koja dopušta pretapanja unutar istog prizora dok nedvojbeno misli o svakoj gesti i njezinom značenju, do doslovno svakog izvođača koji je u stanju sasvim opušteno odigrati sve to s punom sviješću o tehničkim zakonitostima kazališta kao i o uzusima kolegijalnosti kolektivne igre. Pored redatelja koji je ujedno i scenograf i kostimograf i koreograf, pohvale stoga moraju otići i cjelokupnom ansamblu predstave koji čine: Mate Juraga, Blaža Kovačev, Sonja Ježina, Ive Šikić, Ljiljana Pleslić, Luka Lukin, Antica Markov, Luka Kovačev, Boris Papeša i Jure Mudronja.

Zaključak

U skladu s pravilima Festivala hrvatskih kazališnih amatera i 2022. osnovanog Festivala hrvatske pučke drame, selektor na županijskim smotrama može odabrati po jednu predstavu za svaki od navedenih, te je stoga moja odluka da sa Smotre kazališnih amatera Šibensko-kninke županije 2023. na Festival hrvatskih kazališnih amatera 2023. ide predstava „Na rivi“ Udruge DRAMSKI AMATERI MURTER, a na Festival hrvatske pučke drame 2023. predstava „Za dolore i magarca“ Udruge umirovljenika Krešimirova grada Šibenik – dramska sekcija.

U Zagrebu, 26. travnja 2023.

Igor Ružić,

kazališni kritičar i selektor Hrvatskog sabora kulture